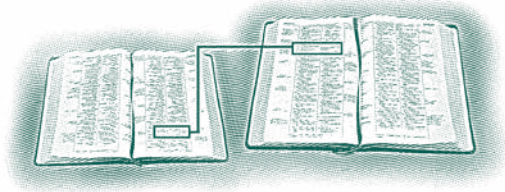

A Szentírás nyelvei, szövege és szövegösszefüggése

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 1:26-27; 2:15-23; 15:1-5;
4Mózes 6:24-26; 5Mózes 32:46-47; 1Királyok 3:6

„Fogjátok ezt a törvénykönyvet, és tegyétek Isteneteknek, az Úrnak a szöveg-ládája mellé, hogy ott tanúskodják ellened” (5Móz 31:26, RÚF).

A világ sokmilliárd lakosa hatezernél is több nyelvet beszél. A teljes Szentírást több mint hatszáz nyelvre fordították le, de az Újszövetséget vagy a Biblia egyes részeit kétezer-ötszáznál is több nyelven olvashatjuk. Ez óriási szám, de még mindig kevesebb a világ összes ismert nyelvének felénél.

Becslések szerint mintegy másfél milliárd embernek nincs az anyanyelvére lefordítva semmilyen szentírási részlet. Sok munka van ugyan még hátra, de a bibliatársulatok erőfeszítéseinek köszönhetően hatmilliárd ember olvashatja a Bibliát!

Micsoda áldás, hogy azok között lehetünk, akiknek a saját nyelvén elérhető a Biblia! Gyakran ezt magától értetődőnek vesszük. El is felejtjük, hogy sokaknak nincs Bibliájuk, pedig még Európában is évszázadokig szándékosan elzárták a Szentírást a tömegek elől. A reformációnak és a nyomdáknek köszönhetően azonban már más a helyzet. Mi, akiknek van Bibliánk, most az Igét tanulmányozva tovább kutatjuk, hogyan töltekezhetünk be Szentlélekkel, hogy megismerjük az Urat, aki a lapjain kinyilatkozta Önmagát.

A SZENTÍRÁS MEGÉRTÉSE

Olvassuk el 2Tim 3:16-17 verseit! Milyen céllal adta Isten a Bibliát?

Az volt Isten szándéka a Bibliával, hogy tanúságot tegyen a történelemben folytatott munkájáról, a bűnbe süllyedt emberiség megváltását szolgáló tervéről és az igazság útjaira vezessen bennünket. Úgy döntött, hogy emberi nyelven teszi ezt, gondolatait és elképzeléseit emberi szavakkal közli. Amikor Isten kiszabadította Izraelt Egyiptomból, kiválasztott egy nemzetet, hogy általuk közvetítse üzenetét minden népnek. Megengedte, hogy ez a nép a saját nyelvén, héberül (kisebb részeit a héberrel rokon nyelven, arámul) közölje Szavát. A görög kultúra felemelkedése új lehetőségek távlatát nyitotta meg, lehetővé tette, hogy az Újszövetséget görögül, a nemzetközi nyelven terjesszék, amit akkor széles körben beszéltek a világnak azon a részén. (Valójában akkorra már megvolt az Ószövetség görög nyelvű fordítása is.) Ez az „egyetemes” nyelv lehetővé tette az apostolok és a korabeli keresztény egyház számára, hogy széltében-hosszában hirdessék az üzenetet a Krisztus halála után nyert új missziós lelkülettel. Később János apostol *„bizonyágot tett Isten igéjéről és Jézus Krisztus bizonyágtételéről, mindenről, amit látott”* (Jel 1:2, RÚF). Így utal a Biblia arra, hogy „tanúsága” és „bizonyágtétele” az első írótól az utolsóig folyamatosan ihletett.

Olvassuk el 5Móz 32:46-47 verseit! Miért volt annyira fontos, hogy Izrael népe teljesítse „ennek a törvénynek valamennyi igéjét” (RÚF)? Hogyan „hosszabbítja meg” napjainkat Isten Igéje? Mit jelenthet ez a mi életünk-re nézve ma?

Sokaknak nemcsak hogy van a saját nyelvükre lefordított Bibliájuk, hanem még többféle fordítás is létezik az anyanyelvükön, mások azonban talán csak egy fordításhoz juthatnak hozzá. Ettől függetlenül a lényeg, hogy értjük az Igét mint Isten Szavát, és ami ennél is fontosabb, engedelmeskedünk a tanításainak!

Miért soha nem „üres beszéd” (5Móz 32:47, RÚF) az Isten Igéjének való engedelmesség, és miért fontos, hogy ugyanerre neveljük a gyermekeinket?

SZAVAK ÉS JELENTÉSÜK

Minden nyelvben vannak szavak, amelyek tartalma különösen gazdag és mély, és ezeket nagyon nehéz egy szóval megfelelően lefordítani egy másik nyelvre. Az ilyen kifejezéseket szélesebb körben kell tanulmányozni, hogy megtudjuk hogyan használatosak a Bibliában, így érthetjük meg a jelentőségüket.

Olvassuk el 1Kir 3:6, Zsolt 57:4, 66:20, 143:8 és Mik 7:20 verseit! Hogyan terjed ki Isten kegyelme és jósága minden teremtett lényre?

A héber „kheszed” (*kegyelem*) kifejezés az egyik leggazdagabb és legmélyebb értelmű szava az Ószövetségnek. Kifejezi Isten szeretetét, kedvességét, kegyelmét és népével való szövetséges viszonyát. 1Kir 3:6 versében látjuk, hogy „*nagy szeretettel (kheszed) bántál szolgálóddal, Dáviddal*” (RÚF), „*és megtartottad néki ezt a nagy irgalmasságot (kheszed), hogy néki fiat adtál*” (KAR). „*Elküldi Isten az ő kegyelmét (kheszed) és hűségét*” (Zsolt 57:4). Ami Izraelt illeti: „*Hűségesen bánsz Jákóbbal, kegyelmesen (kheszed) Ábráhámmal*” (Mik 7:20, RÚF). Egész könyveket írtak a „kheszed” szóról, és megpróbálták megragadni Isten irántunk való kegyelmének és szeretetének mélységét.

Olvassuk el 4Móz 6:24-26, Jób 3:26, Zsolt 29:11, Ézs 9:6 és 32:17 verseit! Mit jelent ezekben az idézetekben a „békesség” vagy a „shalóm”?

A héber „shalóm” kifejezést gyakran „békességnek” fordítják, azonban annál sokkal mélyebb és szélesebb az értelme. Úgy is lehet fordítani, mint „teljesség”, „hiánytalanság” és „jólét”. Isten áldása és kegyelmének megnyilvánulása bennünket „shalóm” állapotban tart, ami Istentől származó ajándék (4Móz 6:24-26). Ezzel szemben áll Jób nyomorúságos tapasztalata: „*nem lelek pihenést, se csendességet*” (Jób 3:26, RÚF), mivel hiányzott a „shalóm”. Rohanó világunkban mérhetetlen áldás, ha a „Shabbat shalom” szavakkal fogadjuk a szombatot, mert az Istennel való közösség biztosítja számunkra az igazi békét és a teljességet, amire vágyik a lelkünk.

Bármilyen nyelvet is beszélünk és olvasunk – a szavak eredeti jelentésének ismerete nélkül is –, hogyan tapasztalhatjuk e kifejezések legigazabb jelentésének a valóságát?

ISMÉTLÉS, SZÓREND ÉS JELENTÉS

A héber gondolkodásmód szerint jó néhány módja van a gondolatok kifejezésének, amelyek megerősítik a jelentést és hangsúlyozzák a fogalmak fontosságát. Az európai nyelvektől eltérően a héberben nincsenek írásjelek, de ezeket megtanulták másképpen kifejezni.

Olvassuk el 1Móz 1:26-27 és Ézs 6:1-3 szakaszait! Milyen szavak ismétlődnek ezekben az igékben? Hogyan erősödik a jelentőségük az ismételt fogalmak által?

A héber író többek között úgy hangsúlyozhatta ki Isten valamely tulajdonságát, ha azt háromszor megismételte. Amint a teremtéstörténet leírása elérkezik Isten teremtői munkájának csúcsához, a szöveg kiemeli a megteremtett emberiség egyedi fontosságát. A *bara* - „teremteni” ige mellett mindig Isten jelenik meg alanyként. Egyedül Istennek van hatalma teremteni úgy, hogy ehhez kellene neki már eleve létező anyag. Itt az Ige az ember teremtését írja le: „*Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket*” (1Móz 1:27, RÚF). Figyeljük meg a „*teremtette*” szó háromszori ismétlését! Mózes ezáltal hangsúlyozta, hogy az embert Isten teremtette, méghozzá a saját képére. Ez volt számára a hangsúlyos. Ézsaiás látomásában, az elhívásakor szeráfok ismétlik a következőt: „*Szent, szent, szent a seregeknek Ura*” (Ézs 6:3). A hangsúly a csodálatos Isten szentségén van, akinek a jelenléte betölti a templomot. Ezt a szentséget tükrözik Ézsaiás szavai is, aki a Mindenható jelenlétében áll: „*Jaj nekem! Elvesztem, mert tisztátalan ajkú vagyok, és tisztátalan ajkú nép között lakom. Hiszen a Királyt, a Seregek Urát látták szemeim*” (Ézs 6:5, RÚF)! Még egy olyan próféta is, mint Ézsaiás, összerenzen a saját méltatlansága miatt, amikor szembesül Isten szentségével és jellemével. Láthatjuk, hogy már jóval mielőtt olvashatnánk Pálnak az ember bűnösségéről és a Megváltóra utaltságáról szóló fejtegetését (Róma 1-3. fejezetek), a Biblia bemutatja az emberiség bukott természetét egy „jó ember” példája révén, mint Ézsaiás. *Dániel próféta könyve* 3. fejezetében is találunk példát egy kifejezés ismétlésére (különbféle variációkkal), ahol a „*Nebukadneccar által felállított szobor*” jelenik meg (Dán 3:1-3, 5, 7, 12, 14-15, 18). Ez a fejezet tízszer ismétli meg ezt a kifejezést vagy valamelyik változatát, hogy bemutassa: a király szembeszegült azzal, amit Isten kinyilatkoztatott neki Dániel által (Dán 2:31-45). A hangsúly itt az emberi igyekezetre kerül, hogy önmagát tegye imádat tárgyává, istenként imádjá magát, szemben az egyetlen igaz Istennel, aki egyedül méltó az imádatra.

SZÖVEG ÉS SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉS

A Szentírás szavai mindig összefüggésükben jelennek meg, nem önmagukban állnak. Minden szónak megvan a közvetlen szövegkörnyezete, először ezt az egységet kell megértenünk. Azután van a szélesebb szövegösszefüggés, ami abból az egységből fakad, amelyből az adott mondat is származik. Ez lehet egy szövegrész, egy fejezet, vagy akár fejezetek egész sora. Alapvetően fontos, amennyire lehetséges, megérteni a szavak és a mondatok összefüggését, hogy véletlenül se vonjunk le téves következtetéseket.

Hasonlítsuk össze 1Móz 1:27 és 2:7 versét, majd olvassuk el 1Móz 2:15-23 szakaszát! Ezeknek az ígeryelteknek az alapján hogyan érthetjük meg az „adam” szó jelentését, ami az „emberre” vonatkozó héber kifejezés?

Már láttuk korábban, hogy a „bara” kifejezés ismétlése 1Móz 1:27 versében az ember teremtését hangsúlyozza. Itt azt találjuk, hogy az ember a „férfi és nő” szövegösszefüggésében jelenik meg. Vagyis a héber „adam” kifejezést úgy kell értenünk ebből a szakaszból, mint ami általánosan az emberiségre vonatkozik. Azonban 1Móz 2:7 versében ugyanaz az „adam” kifejezés arra vonatkozik, hogy Isten a „föld” (a héber nyelvben „adamah” – figyeljük meg a szó-játékot!) porából alkotta meg Ádámot. Itt csak a férfira, Ádámra utal az írás, hiszen Isten csak később teremtette meg Évát, még hozzá egészen másként. Tehát minden szövegrészben, még akkor is, ha két egymást követő fejezetről van szó, láthatjuk a különbséget az „adam” szó jelentésében, amikor az „emberiségre” (1Móz 1:27), illetve amikor Ádámra (1Móz 2:7) vonatkozik. Ádám egy személy, akire később a nemzetségtáblázatok (1Móz 5:1-5; 1Kron 1:1; Lk 3:38) utalnak, valamint Jézussal is kapcsolatos, aki a „második Ádám” (Róm 5:12-14). Éppen úgy, ahogyan az Ádám kifejezés megjelenik egy adott szövegrészben, úgy Ádám és Éva teremtésének a leírása is egy szélesebb teremtéstörténet része, ahogyan azt *Mózes első könyve* 1-2. fejezeteiben találjuk. Ezt nevezzük nagyobb egységnek. A nagyobb egység tájékoztatja az értelmezőt egyéb témakörökről, gondolatokról és történésekről. 1Móz 2:4-25 szakaszát szokták a második teremtéstörténetnek is nevezni, de gyakorlatilag csupán hangsúlybeli különbözőségről van szó (lásd a következő heti tanulmányt). Mindkét leírásban az emberiség eredetének más-más vetületei tárulnak elénk.

Amint láthatjuk, a férfi és nő – az emberiség – Isten teremtési munkájának közvetlen eredménye. Mit tanít ez a „világ bölcsességének” (1Kor 1:20) balgaságáról, ami azt tanítja, hogy a merő véletlen termékei vagyunk?

BIBLIAI KÖNYVEK ÉS ÜZENETÜK

A Szentírás legnagyobb egységei a Biblia könyvei. A bibliai könyveket különféle céllal írták, különféle körülmények között. Találunk közöttük prófétai üzeneteket, valamint gyűjteményeket, mint például *A zsoltárok könyve*. Vannak történelmi könyvek is, mint *A királyok első és második könyve* és olvashatunk különböző gyülekezeteknek írott leveleket, amelyeket Pál és mások írtak. Miközben igyekszünk megérteni egy könyv jelentését és üzenetét, fontos a szerzőséggel és a megírás körülményeivel kezdenünk. A Biblia számos könyvének ismerjük a szerzőjét. Az Ószövetség első öt könyve írójának Mózeset tartják (Józs 8:31-32; 1Kir 2:3; 2Kir 14:6; 21:8; Ezsd 6:18; Neh 13:1; Dán 9:11-13; Mal 4:4). Mindezt Jézus is megerősíti (Mk 12:26; Jn 5:46-47; 7:19), továbbá az apostolok is (ApCsel 3:22; Róm 10:5). Más esetekben egyes bibliai írókat nem nevez meg a Szentírás (például *Eszter* és *Ruth* könyvének a szerzőit, valamint egyes történelmi könyvek íróit sem, pl. Sámuel és a Krónikák).

Olvassuk el 1Móz 15:1-5 és 1Móz 22:17-18 szakaszait! Mi a jelentősége annak, hogy Mózes első könyvét Mózes írta?

Mózes a kivonulás után írta *Mózes második könyvétől Mózes ötödik könyvéig* a bibliai könyveket. *Mózes első könyve* pedig alapvető történelmi beszámoló Isten tetteiről a teremtéstől a pátriárkák koráig, tehát logikus, hogy ezt a könyvet még a kivonulás előtt írta. „Amint múltak az évek és Mózes terelgette nyáját a magányos helyeken, közben népe elnyomott helyzetén gondolkodott. Elvonult előtte atyáinak története és Istennek ígéretei, amelyeket választott népének adott örökségül. Izraelért mondott imái felszálltak az egek Urához. A menny angyalai vették körül fényükkel. Itt, a Szentlélek ihletése alatt írta meg első könyvét: a teremtés történetét” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 209. o.). *Mózes első könyve* nemcsak származásunkról tudósít, hanem a megváltási tervről is, azaz annak módjáról, ahogyan Isten megváltja az elbukott emberiséget. Ez a terv még láthatóbbá válik abban a szövetségben, amit Isten Ábrahámval kötött, ami magában foglalja azt az ígéretet is, hogy rajta keresztül egy nagy népet hoz létre. Megígérte: „úgy megszorítom utódaidat, hogy annyian lesznek, mint égen a csillag, vagy mint a homokszemek a tengerparton” (1Móz 22:17, RÚF).

Még milyen fontos dolgokat tanít *Mózes első könyve*, amelyekről másképp nem szerezhethetnénk tudomást? Tehát a hitünk szempontjából mennyire alapvető Isten Igéje?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, „Wiclif János” (73-87. o.) és „Luther az országgyűlés előtt” (131-151. o.) c. fejezetek

„Ígéje által Isten az emberekre bízta azt az ismeretet, amely szükséges az üdvösséghez. A Szentírást Isten akaratának hiteles, tévedhetetlen kinyilatkoztatásaként kell elfogadnunk. A Szentírás a jellem mércéje, a tanításaink zsinórmértéke és tapasztalataink próbaköve... Az a tény azonban, hogy Isten az Ige által kinyilatkoztatta akaratát az embereknek, nem teszi szükségtelessé Szentléleknek állandó jelenlétét és eligazítását. Ellenkezőleg! Megváltónk azért ígérte meg a Lelket, hogy szolgálainak feltárja az Igét; hogy a Lélek megvilágítsa és gyakorlativá tegye az Ige tanításait. Mivel Isten Lelke ihlette a Bibliát, a Lélek tanítása soha nem állhat ellentétben az Ige tanításával” (i. m. 10-11. o.).

BESZÉLJÜK MEG!

- 1)Attól függetlenül, hogy hány bibliafordítás létezik a nyelvünkön, hogyan használhatjuk ki maximálisan azt, ami a rendelkezésünkre áll? Hogyan tanulhatjuk meg értékelni a Bibliát, Isten Szavát, miközben hittel törekszünk engedelmeskedni tanításainak?
- 2)Gondoljunk csak bele, mennyire más, amit Isten Igéje tanít az emberiség eredetéről (Isten a teremtés hatodik napján alkotta meg az embert) és amit az emberiség tanít „tudomány” név alatt, hogy évmilliárdok során fejlődöttünk ki! Mire mutat rá ez a hatalmas különbség a két megközelítés között? Mennyire fontos tehát ahhoz ragaszkodni, amit a Biblia tanít? Mennyire képes eltérni az emberiség Isten Igéjétől és attól, amit világosan tanít?
- 3)Milyen bibliai eszközök állnak a rendelkezésünkre, amelyek segíthetnek jobban megérteni a Bibliát? Hogyan tanulhatjuk meg még segédeszközök nélkül is alkalmazni a héten tanult elveket a Biblia értelmezése közben?
- 4)Izrael népe azt az utasítást kapta, hogy tanítsák meg gyermekeiket a nagy igazságokra, amelyeket rájuk bízott az Úr, mondják el ismételtelen az életükben tapasztalt isteni vezetés történeteit (5Móz 4:9). A hit továbbadásának egyértelmű előnyei mellett az Isten vezetéséről szóló történetek és tanítások elmondásának mely elemei növelik a mi saját hitünket is? Azaz miért hasznos számunkra is, ha másoknak is beszélünk a bibliai igazságokról?

BALÁSSY LÁSZLÓ: ESTI ÁHÍTAT

Már a hegyormon az alkony rőt máglyái lobognak,
árnyak osonnak a bokrok alatt és összefonódnak.

Áldott csend hullatja szelíden a földre palástját,
halk szél sóhaja röppen az ég felé, mint az imádság.

Csendül az esti harang, a világon elömlik a béke,
s minden szín feketén belesimul az este ölébe.

Lassú derengéssel mécsek gyulladnak az égen,
s némán térdel a mindenség Isten tenyerében.